Literatura catalana

Narcís Oller (lectures anteriors)

Exercicis · 21 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2017 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 3 (Opció A)

3. Comenteu aquest fragment del capítol III de *Pilar Prim*, de Narcís Oller. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

***a*)** La situació i la importància del fragment en l'argument de la novel·la.

***b*)** La relació entre la descripció del paisatge i l'estat interior de la protagonista, fent atenció al llenguatge descriptiu (poseu-ne almenys dos exemples del text).

***c*)** Les alternances en el punt de vista narratiu.

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Així, una tarda, ja molt avançat el crepuscle, trobant-se més amunt de Dorres, asseguda dalt d'una tartera ferrenya i altíssima, davant per davant del Puigmal, que, de la banda enllà de Cerdanya, enlairava, com per dessobre una gran mar de boires, sa oscada i solitària cresta, la Pilar es sentí corpresa d'una melangia imponderable. A doll fet l'anava amarant la tristesa; una tristesa negra, amargant, atuïdora, que no es podia expel·lir del cor. I pensant en si mateixa, en son trist passat, en son trist present, en son trist esdevenidor, de sobte, i sense saber per què, pensà també en Deberga. «Qui era, aquell home? Ah!, no ho sabia! No havien passat sinó sis hores plegats, a la vida! I, ella, tantes, tantes que n'hi passaria a gust! Ah!, si ella hagués pogut casar-se amb un home com aquell, de prosàpia distingida, tan fi, tan educat, tan llest… tan diferent, Senyor!, tan diferent d'en Dou i del despòtic Ortal, de tota aquella grosseria vulgarota en què, de casada, s'havia vist condemnada a viure! Però no, no: prou coneixia la seva planeta, ella! Ella no havia nascut per a ésser feliç! Òrfena de mare des de la infantesa, son pare navegant, com podia encertar la boda, sota la direcció d'aquella tia il·lusa, d'aquella tia Cristina, que no sabia adorar sinó els diners? Oh!, com s'havia deixat al·lucinar, a divuit anys! Pels diners!, tot pels diners! I per què?».

—Oh, oh, oh! —féu, quasi cridant, com volent esporuguir els records horribles que se li redreçaven a dins, cruelment acusadors. I s'aixecà per allunyar-se, espaordida, d'aquell lloc. Però els nois no baixaven, ni es veia on eren, i la basarda la tornà a clavar en aquella pedra de turment.

»No —féu—, no: el passat és mort.

I restà un moment sense alè, amb la pensa adormida, agrisada i buida com aquella mar de boira invasora que anava inflant-se cada cop més a sos peus i gronxant-se majestuosa, damunt la vall mateixa, com fum d'un majestuós incendi que la devorés de cap a cap.

—No, no evoquem el passat: pensem en el present, en lo que ha de venir —tornà, desvariejant sempre—. Per què no casar-hi l'Elvira, amb en Deberga?

2. PAU 2017 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció B)

2. Descriviu breument les característiques del personatge de Robert Ortal a *Pilar Prim*, de Narcís Oller, i expliqueu les raons que en fan l'antagonista en el conflicte econòmic plantejat a la novel·la.

[2 punts]

3. PAU 2017 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

1. *Pilar Prim*, de Narcís Oller, planteja un conflicte entre l'amor i els diners. Expliqueu quins condicionaments socials i legals pesen sobre l'amor de la protagonista, com viu ella el conflicte que es planteja i com el resol l'autor.
[3 punts]

4. PAU 2016 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu quins aspectes literaris de *Pilar Prim* representen una aproximació de Narcís Oller a l'estètica del Modernisme.
[2 punts]

5. PAU 2016 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

1. Expliqueu la importància i la funció narrativa que té la descripció dels paisatges naturals i dels espais urbans en la novel·la *Pilar Prim*, de Narcís Oller.
[3 punts]

6. PAU 2016 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció A)

OPCIÓ A

1. Caracteritzeu la protagonista de *Pilar Prim*, de Narcís Oller, a partir del conflicte personal i legal que planteja la novel·la, tenint en compte els valors simbòlics del nom i de les figures de la Madona i la Venus descrites en el capítol XIV.
[3 punts]

7. PAU 2009 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

1. Expliqueu els fonaments teòrics del naturalisme francès i mostreu en quins aspectes es troben reflectits a *La bogeria*, de Narcís Oller.
[3 punts]

8. PAU 2009 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

2. Sergi Beser afirma que, a *La bogeria*, Narcís Oller presenta una discussió sobre els principis que regeixen el naturalisme. Expliqueu el determinisme —un d'aquests principis— i comenteu la discussió que se'n segueix a la novel·la.
[2 punts]

9. PAU 2009 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 2 (Opció B)

2. El naturalisme literari francès havia formulat la llei de l'herència i la llei del medi ambient. Reflexioneu sobre l'aplicació d'ambdues lleis a *La bogeria,* de Narcís Oller.
[2 punts]

10. PAU 2008 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

1. Llegiu el fragment següent de *La bogeria*, de Narcís Oller, en què parla el metge Giberga, i relacioneu-lo tant amb la teoria literària de l'autor, com amb el paper del metge com una de les tres «veus narratives» (o punts de vista) que aporten la informació bàsica sobre l'evolució del protagonista de la novel·la.
[3 punts]

El cas d'en Daniel no és neurastènia pròpiament dita, com pensaven el meu pare i tots els metges antiquats, sinó de vesània hereditària: la du ja de naixença. Sa mare va ser una histèrica, son pare va presentar tals anomalies de raó, que (ja us ho vaig dir), per a mi, va morir boig. Quin podia ser el fruit d'aquest matrimoni? L'atavisme és una causa predisposant indiscutible. L'etiologia de les malalties mentals l'assenyala com una de les infal·libles. Què més? Té una germana epilèptica. La conducta de l'altra, de l'Adela, amb les seves exaltacions eròtiques, no és la d'una persona desequilibrada? A ell, a en Daniel, quan l'heu vist conduir-se com un home sa?

11. PAU 2008 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

1. Comenteu el concepte de realisme en la descripció que fa Narcís Oller de la societat catalana de la seva època a *La bogeria*. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents:
— els elements històrics, de qualsevol tipus (dates, fets, costums…), que permeten datar aproximadament el període en què s'esdevenen els fets que s'hi narren;
— els comportaments socials en relació amb el procés d'embogiment del protagonista.
[3 punts]

12. PAU 2008 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu el fragment següent del capítol IX (l'últim) de *La bogeria*, de Narcís Oller, en què parlen l'Armengol i el narrador. Tingueu en compte, especialment, els aspectes següents (no cal tractar-los separadament ni en el mateix ordre):

— el sentit d'aquest diàleg en relació amb els que, al llarg de tota la novel·la, han mantingut els dos personatges i el metge Giberga;
— la valoració del paper de les germanes d'en Serrallonga en relació amb la seva malaltia i mort, i com afronta la societat els casos de bogeria;
— la perspectiva teòrica i literària des de la qual planteja la qüestió Narcís Oller.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

—No t'escarrassis, noi. Ni l'interès ni l'enveja no seran mai sincers. Les germanes no pensen sinó que la Salomé Argila i el seu nen les han suplantades en l'herència del germà, i tota aquella massa informe de serpetes que duen de seguici cueteja perquè se sent trepitjada. Això a més a més que… (en fi, en nosaltres mateixos se n'ha fet una prova)… jo no sé què tenen de tan misteriós i repulsiu com la mort mateixa, les malalties mentals, que ningú no hi vulgui creure sinó tocant-les.

—És cert —vaig dir jo pensant en les antigues discussions amb en Giberga i en el temps que vam trigar a veure el boig que tant en feia, també, que teníem davant.

—Aquí ho tens —va afegir encara l'Armengol—. No comprèn tothom la mort per una ferida al cap, per una meningitis, per una apoplexia…, per una lesió qualsevol al cervell?… Doncs, per què han de preguntar ara de què ha mort en Serrallonga, i han d'anar buscant, com jo mateix, la causa en un altre ordre de malalties?

—Just, just: jo també t'anava a preguntar de què havia mort.

—Oh, sí, tots!, si tots fem el mateix!

I aquí vàrem callar i, mig ensopint-me amb el remoreig del cotxe, tot dant voltes a l'explicació d'aquell misteri, vaig pensar… Però, que ho sé, jo, què em deia ni què pensava? La sort desgraciada de l'infeliç que anàvem a enterrar pesava sobre el meu cor! La iniqua conducta de ses germanes envers la vídua m'havia acabat de contorbar.

L'Institut d'Estudis Catalans ha tingut cura de la correcció lingüística i de l'edició d'aquesta prova d'accés

13. PAU 2007 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 2 (Opció B)

2. Tenint en compte la teoria naturalista i la temàtica de *La bogeria*, de Narcís Oller, quina interpretació cal donar a l'afirmació que fa el metge Giberga al final del capítol segon de la novel·la: «Per a mi en Daniel ja va venir al món amb la sentència feta»?

[2 punts]

14. PAU 2007 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 1 (Opció A)

Opció A

1. A propòsit de *La bogeria*, de Narcís Oller, a què es refereix l'autor quan, a les seves *Memòries literàries*, parla del «procediment *indirecte* per mi adoptat en l'exposició del procés patològic d'En Serrallonga», i afegeix que aquest procediment li va permetre salvar «el perill que corria que, en comptes d'una obra artística, resultés mon treball una àrida descripció d'un cas clínic»? Apliqueu el vostre raonament a la tècnica narrativa de la novel·la.

[3 punts]

15. PAU 2007 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 1 (Opció B)

Opció B

1. A partir de les afirmacions següents de Sergi Beser, a propòsit de *La bogeria*, de Narcís Oller, reflexioneu sobre l'aplicació dels conceptes de *realisme* i *naturalisme* en aquesta novel·la:

[3 punts]

> En *La bogeria* es produïa la ruptura amb el model de novel·la establert pel naturalisme, però no amb els principis del naturalisme, els quals passaven a ser matèria temàtica del text. […] L'estructura de l'obra, l'ús fet del punt de vista narratiu i la temàtica conceptual eren la resposta personal i original de Narcís Oller a la crisi de la novel·la realista decimonònica.

16. PAU 2003 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

1. A propòsit de *L'Escanyapobres* de Narcís Oller, el crític Alan Yates ha escrit:

> *L'Escanyapobres*, en un dels seus possibles nivells d'interpretació, presenta una mena de síntesi històrica de l'impacte de la industrialització en el camp català.

Analitzeu aquesta idea i doneu-ne alguns exemples que permetin de justificar-la.
[3 punts]

17. PAU 2003 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu aquest fragment de *L'Escanyapobres* de Narcís Oller, que correspon al final de la novel·la. A l'hora de fer el comentari, expliqueu l'evolució de l'Oleguer al llarg de l'obra i, sobretot, el tractament que rep aquest personatge per part del narrador, que culmina en la descoberta de les seves despulles.

[3 punts per a l'avaluació dels continguts]
[2 punts per a l'avaluació de la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la fluïdesa expressiva i, en definitiva, la metodologia del comentari]

> Els enginyers feren destapar el pou i recorregueren la mina, entrant-hi per la boca, proveïts dels corresponents fanals. En arribar a la unió de la mina i el pou, un dels enginyers, aixecant el cap, sentí en el front la desagradosa rascada d'un objecte fred, punxós i brandejant, alhora que els seus peus ensopegaven amb pellingots de roba. […] Llavors, ell i els seus companys remarcaren que del gruixut travesser dels ternals penjava un objecte recargolat i monstruós, ple de traus i cantells i de silueta estranyament humana. Hi acostaren les llanternes i recularen esfereïts. Era un esquelet humà. […]
>
> Tothom restà espaordit; mentre que un dels guies, veí de Pratbell, tot regirant la roba de terra, exclamava de sobte, fredament:
>
> —Ah! Ja sé qui és! L'Escanyapobres!… Un tros d'armilla del notari.
>
> I, com veiés que xocava la fredor de la seva expressió, afegí:
>
> —Una bona peça. No es perdé pas tan galant cosa!

18. PAU 2003 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 1 (Opció B)

OPCIÓ B

1. A propòsit de *L'Escanyapobres* de Narcís Oller, el crític Alan Yates ha escrit:

> *L'Escanyapobres* és el producte literari que més perfectament, i amb més originalitat, es conforma a l'ideal platònic d'un realisme-naturalisme autòcton plantejat per la crítica catalana coetània.

Analitzeu aquesta idea i justifiqueu-la adequadament amb exemples extrets de la novel·la d'Oller. [3 punts]

19. PAU 2002 · Setembre · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

ricte u

2. «Estudi d'una passió» és el subtítol de la novel·la de Narcís Oller *L'escanyapobres.* Esmenteu, com a mínim, dos arguments que permetin justificar el significat del títol i del subtítol de la novel·la. [2 punts]

Generalitat de Catalunya
Consell Interuniversitari de Catalunya
Coordinació i Organització de les PAU de Catalunya

20. PAU 2002 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 3 (Opció A)

3. Comenteu aquest fragment del capítol VII de *L'escanyapobres* de Narcís Oller. A l'hora de fer el comentari, fixeu-vos sobretot en els principals motius descriptius que apareixen en el text, i tingueu també en compte l'actitud irònica que se'n desprèn.

[2 punts per l'avaluació de la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la fluïdesa expressiva i, en definitiva, la metodologia del comentari]
[3 punts per l'avaluació dels continguts]

> Era una matinada d'abril, xamosa i riallera per la blavor del cel, la fortor de roses que duia l'aire, la cantadissa d'ocells que hi havia per arbres i teulades… i, en fi, perquè xamosa i riallera la veien aquells dos éssers que anaven a assolir els delers somiats.
>
> La vila gairebé dormia, encara, quan la *beneïda* parella ja eixia de l'església. La núvia anava vestida de negre, però amb la perruca un xic més lluent, la mantellina posada amb més pretensions, una mica més encastat al cos el mocador gran, l'esguard més eixorivit, menys arrugat el front, menys caigudes les vermelles galtes i un xic més aprimat el nas, potser xuclant la fragància de l'atmosfera. El nuvi, que semblava fill d'ella, anava, en canvi, com avergonyit, cot el cap, que li cobria un barret fins a les orelles (un barret del difunt), amb una americana ampla i curta (americana del difunt), i una armilla de quadros i un pantalon d'esca (que tot Pratbell coneixia també com a peces de vestir del difunt); closos els llavis d'aquell morret de furó, les mans encreuades al darrere, com si portés grillons.

21. PAU 2002 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 3 (Opció B)

3. Comenteu aquest fragment de *L'escanyapobres* de Narcís Oller. Fixeu-vos que correspon al primer retrat de l'Oleguer. A l'hora de fer el comentari, expliqueu quines característiques físiques i morals té el retrat i l'evolució d'aquest personatge dins l'obra.

[2 punts per l'avaluació de la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la fluïdesa expressiva i, en definitiva, la metodologia del comentari]
[3 punts per l'avaluació dels continguts]

> Era altot i ossut, però magre i cappetit. Com a bon moreu, tenia negres els cabells, sempre arranats, i eren també negres nines les dels seus ulls, fredes i escorcolladores mentre escoltava, guspirejants o dolces quan la seva paraula ho requeria. Gairebé barbamec, tenia, no obstant, gruixudes celles, unides sobre el seu nas llarguet i cantellut. Però el que més caracteritzava aquella figura era la boca, tirada endavant com la del furó, amb els seus llavis tan prims i cenyits a l'os, que no podia badar-los sense fer l'efecte que ensenyava les dents per mossegar. Disposava així mateix en contra d'ell una oposició, evident al primer cop d'ull, entre els seus moviments reposats i el seu temperament nerviós. En veure'l tan esprimatxat i rebegut, hom pressentia l'agilitat traïdora del gat i pensava: «Quan traurà les ungles, quan em botarà al damunt?»